

Ocenianie kształtujące jako filozofia nauczania

Gdańsk 18 września 2015 r.

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Skojarzenia

- Przypomnij sobie lekcję, z której byłeś/byłaś szczególnie zadowolona/y.
- Po czym poznałeś/eś, że lekcja była dobra (efektywna)?
(zachowania uczniów,
zachowania nauczyciela itd.)

Cel szkolenia

Nauczyciele rozumieją filozofię
oceniania kształtującego

Kryteria sukcesu: notatnik pkt. 2

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

DZIĘKI OCENIANIU KSZTAŁTUJĄCEMU:

1. uczniowie współpracują
2. następuje indywidualizacja nauczania
3. uczniowie pracują efektywnie i świadomie
4. poprawiają się wyniki w nauce
5. rodzice wspomagają proces uczenia się dzieci

Definicje oceniania kształtującego

- Częste, interaktywne ocenianie postępów ucznia i uzyskanego przez niego zrozumienia materiału, tak by móc określić, jak uczeń ma się dalej uczyć i jak najlepiej go nauczać. (Raport Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju)
- FILOZOFIA NAUCZANIA – ZASADY I IDEE, KTÓRE LEŻĄ U PODSTAW POGLĄDU, ŻE KAŻDY UCZENIE SIĘ JEST WEWNĘTRZNYM I INDYWIDUALNYM PROCESEM ORAZ WYNIKAJĄCE Z TEGO DZIAŁANIA NAUCZYCIELA.

IDEE

1. Zainteresowanie sprzyja uczeniu się
2. Bezpieczeństwo to m.in. prawo do błędu
3. Mózg pyta o przydatność
4. Jeśli wiem, czego mam się nauczyć, to mogę się tego nauczyć
5. Informacja o postępach pomaga w uczeniu się
6. Współpraca między uczniami sprzyja uczeniu się
7. Mózg jest najlepszym nauczycielem

Czego chcielibyście się dowiedzieć o OK.?

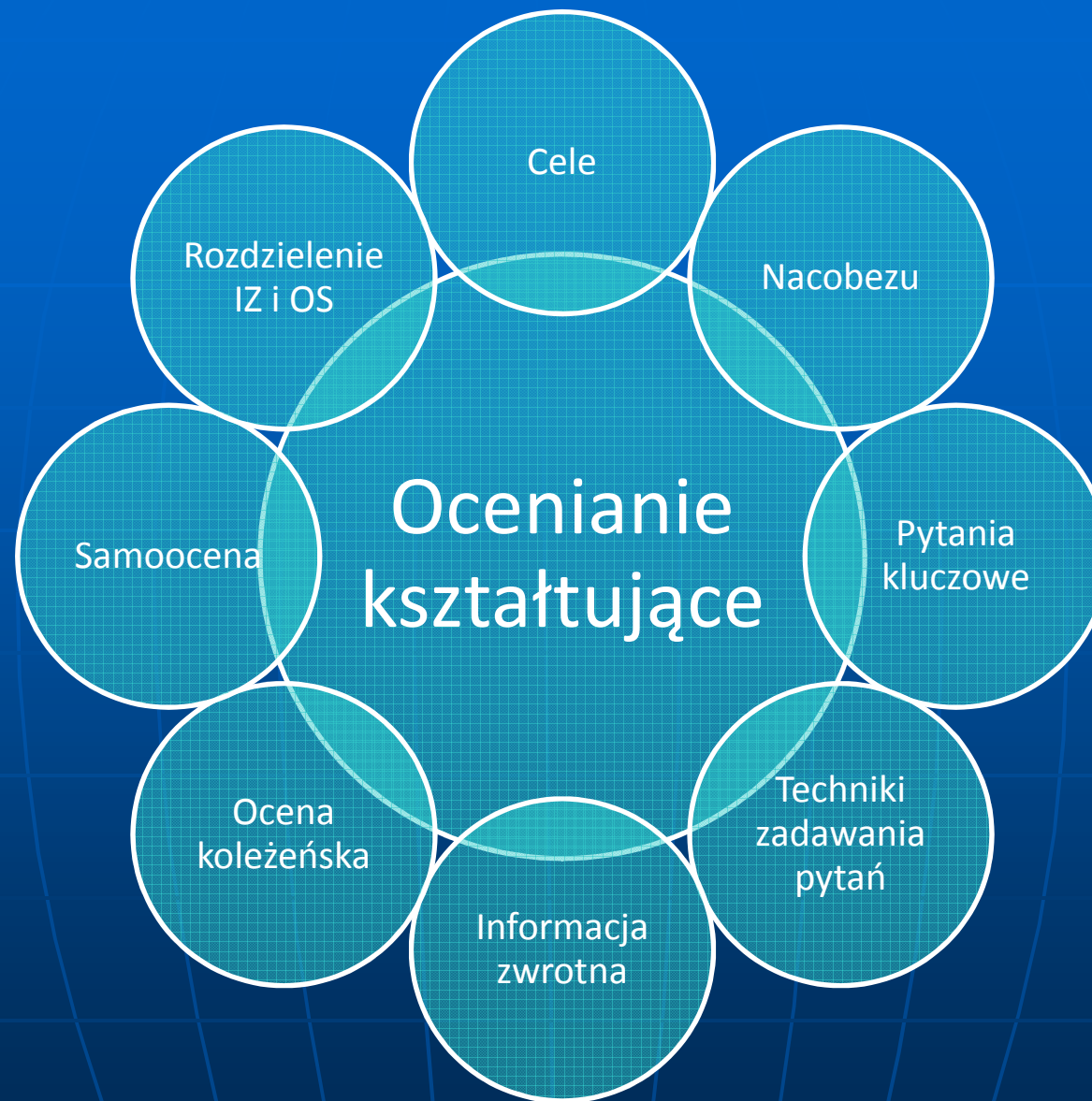
Notatnik pkt. 3 i 4

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

**„Można doprowadzić konia do
wodopoju, jednak nie można go
zmusić, by się napił”**

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Temat czy cel?

Temat: „Hurra, ein Schulfest!”

Jaki jest cel?

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Cele szczegółowe

Uczeń:

- ❑ Określa nazwy miesięcy, pór roku i świat
- ❑ Proponuje, wyraża zamiar, zaprasza, przyjmuje i odrzuca zaproszenie
- ❑ Formułuje polecenia
- ❑ Rozumie przepisy kulinarne
- ❑ Ustala kolejność zdarzeń
- ❑ Relacjonuje zdarzenia na przyjęciu, uroczystości
- ❑ Określa następstwo czasowe

Cele nauczyciela

Uczeń:

- ❑ Odmienia i stosuje czasowniki modalne *können* i *wollen*
- ❑ Stosuje zaimki pytające w bierniku
- ❑ Stosuje zaimki osobowe w bierniku
- ❑ Stosuje rodzajniki określone w bierniku
- ❑ Stosuje tryb rozkazujący w zdaniach

Jeden cel

Temat: „Hurra, ein Schulfest!”

Cel jako temat: zaplanujemy i
przygotujemy imprezę szkolną
„Dzień po niemiecku”

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Cele a wymagania programowe

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO W SZKOLE PODSTAWOWEJ (historia):

- Uczeń wyjaśnia, w czym wyraża się demokratyczny charakter państwa polskiego, używając pojęć: wolne wybory, wolność słowa, wolne media, konstytucja.

CEL W JĘZYKU UCZNIA:

- Po tej lekcji wyjaśnisz, dlaczego o państwie Polskiem możemy powiedzieć, że jest demokratyczne.

DO ZAPISANIA W ZESZYCIE:

- „Wyjaśniam, w czym wyraża się demokratyczny charakter państwa polskiego”

Taksonomia Blooma

1. Wiedza – „wiem, pamiętam, powtarzam”
2. Rozumienie – „pamiętam i potrafię wyjaśnić”
3. Zastosowanie wiedzy – „wiem i potrafię zastosować do rozwiązania problemu”
4. Analiza – „wiem, rozumiem, dostrzegam złożoność, potrafię wyodrębnić części, wnioskuję”
5. Tworzenie (synteza) – „wiem, rozumiem i potrafię połączyć w całość, uogólnić i zinterpretować, stworzyć coś nowego”
6. Ocena – „wyrażam i uzasadniam własną opinię”

Notatnik pkt. 5

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Cel mojej lekcji

Ćwiczenie

Prezentacja

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Formułowanie celu lekcji

- jasny
- ambitny, stanowiący wyzwanie dla uczniów
- realny do osiągnięcia w przewidzianym czasie,
 - sformułowany jako efekt
- wynikający z podstawy programowej!

Notatnik pkt. 7

Pamiętając o celu nauczyciel:

- skupia się na tym, co rzeczywiście jest ważne
- dobiera ćwiczenia i aktywności zgodnie z potrzebami uczniów
- elastycznie reaguje na sytuacje w klasie
- oddaje część odpowiedzialności za efekty nauczania samym uczniom

Cele lekcji

Jeśli znasz cel – może do niego dojdiesz.

Znając cel uczeń:

- pracuje szybciej
- pracuje bardziej efektywnie
- współtworzy lekcję
- współpracuje z nauczycielem
- podejmuje odpowiedzialność za własne uczenie się

Rysunek

Cel: przedstawiam na rysunku
szkołę, w której pracuję

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Nacobezu do rysunku

1. przedstawisz budynek
2. narysujesz przynajmniej 2 elementy otoczenia
3. przedstawisz proste wizerunki przynajmniej 2 uczniów
4. przedstawisz graficznie postać co najmniej jednego nauczyciela
5. zastosujesz co najmniej 2 kolory

Notatnik pkt. 8

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

„NACOBIEZU” – kryteria osiągnięcia celów

**NA CO BĘDĘ ZWRACAĆ UWAGĘ, ŻEBY
STWIERDZIĆ, CZY I NA ILE CEL
ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY**

**CO UCZEŃ MUSI ZROBIĆ/OPANOWAĆ/
ŻEBY CEL ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY**

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Kryteria

*„Właściwie stosowana bieżąca ocena uzyskiwanych postępów pomaga uczniowi się uczyć, gdyż jest **formą informacji zwrotnej** przekazywanej mu przez nauczyciela (...)
Ocenianie bieżące powinno być poprzedzone przekazaniem uczniowi **kryteriów oceniania**, czyli informacji, co będzie podlegało ocenie”
(O potrzebie reformy programowej kształcenia ogólnego, Zbigniew Marciniak)*

Kryteria osiągnięcia celów
konkretne,
wyczerpujące cel
mierzalne,
szczegółowe,
zrozumiałe dla ucznia

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

CELE A „NACOBZU”

CEL: „W ciekawy sposób opowiem o swoich umiejętnościach i porównam je z tym, co potrafią inni”

„NACOBZU”

- wymienisz 6 czasowników określających umiejętności.
- powiesz o tym, co potrafisz, a czego nie, używając czasownika can
- zapytasz i odpowiesz na pytanie o umiejętności
- w czterech zdaniach opiszesz umiejętności swoje lub kolegi/koleżanki używając zdań złożonych i spójników and (i) i but (ale)
- porównasz swoje umiejętności z tym, co potrafią koleżanki i koledzy

Nacobezu:

1. Określam nazwy miesięcy, pór roku i świat
2. Proponuję, wyrażam zamiar, zapraszam, przyjmuję i odrzucam zaproszenie
3. Formułuję polecenia
4. Rozumiem przepisy kulinarne
5. Ustalam kolejność zdarzeń
6. Relacjonuję zdarzenia na przyjęciu, uroczystości
7. Określam następstwo czasowe

Nacobezu do lekcji

Ćwiczenie c.d.

Prezentacja

Pytania

Po co zadajemy pytania?

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Cechy „pytania kluczowego”
pobudza ciekawość
zachęca do myślenia
angażuje i motywuje
jest ściśle związane z celem lekcji lub
nawet cyklu zajęć
przyspiesza realizację celów lekcji

Notatnik pkt. 10

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Rodzaje „pytań” kluczowych

problem

hipoteza

zagadka

zadanie

sytuacja

obraz lub zdjęcie, kolaż
zachowanie nauczyciela

Notatnik pkt. 11

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Nasze „pytania”

Zaplanuj „pytanie kluczowe” do
Twojej lekcji

Prezentacja

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Pytania na lekcji - doświadczenie

1. Jaka jest definicja oceniania kształtującego?
2. Po co stosujemy pytanie kluczowe?
3. Wymień 4 przykładowe elementy oceniania kształtującego
4. W jakim celu formułujemy jeden cel lekcji?

Techniki zadawania pytań

- odpowiedni czas na zastanowienie
- zasada niepodnoszenia rąk
- reakcja nauczyciela na błędną odpowiedź
- ustalanie odpowiedzi w parach

Notatnik pkt. 13

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Reakcja na błędy

Normalizowanie:

„próba nie hańbi”

„Błędy zdarzają się każdemu, w ten sposób też się uczymy”

„Mnie też się zdarzyło popełnić taki błąd”

„Wiele osób ma z tym kłopot”

„To jest naprawdę trudne”

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

PODSTAWY PRAWNE

Ocenianie wewnątrzszkolne ma na celu:

- informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć oraz o postępach;
- udzielanie uczniowi pomocy w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju;
- dostarczenie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach i trudnościach w nauce

(Rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania)

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Burza mózgów

Po co oceniamy?

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Cechy informacji zwrotnej

- odnosi się do „nacobezu”
- wskazuje, co uczeń wykonał prawidłowo (+)
- wymienia to, co wymaga poprawy lub udoskonalenia (-)
- wskazuje, jak i kiedy należy dokonać poprawy lub jaki następny krok w rozwoju może wykonać uczeń

**INFORMACJA ZWROTNA
DOTYCZY TYLKO PRACY UCZNIA, A NIE JEGO OSOBY!**

Notatnik pkt. 14

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Informacja zwrotna w praktyce

Nacobezu do pracy ucznia:

*„Opisz ilustrację. Postaraj się
wzbogacić opis o kolory. Twoja
wypowiedź powinna być dłuższa
niż 10 linijek”.*

Informacja zwrotna

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Informacja zwrotna a stopień

Informacja zwrotna – w trakcie uczenia się

Stopień – podsumowanie etapu uczenia się

Nauczyciel decyduje, którą pracę ocenia
informacja zwrotną, a którą – stopniem

Połączenie informacji zwrotnej z stopniem
powoduje, że informacja zwrotna traci
znaczenie dla ucznia

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Ocena koleżeńska

Jest informacją zwrotną od innego ucznia –
zawiera wszystkie elementy informacji
zwrotnej

Nie każda praca nadaje się do oceny
koleżeńskiej

Ważny jest odpowiedni dobór uczniów do
oceny koleżeńskiej

Notatnik pkt. 17

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Ocena koleżeńska i kształcenie umiejętności społecznych

1. umiejętność współpracy
2. skutecznego porozumiewania się w różnych sytuacjach
3. prezentacji własnego punktu widzenia i uwzględniania poglądów innych ludzi
4. budowania więzi międzyludzkich i zaufania,
5. przyswajania sobie metod i technik negocyjnego rozwiązywania konfliktów

SAMOOOCENA

= informacja zwrotna udzielana sobie

- określa: „Co już wiem, umiem i potrafię”
- diagnozuje: „Nad czym muszę jeszcze popracować”
- planuje: „W jaki sposób pokonam trudności”

SAMOOOCENA NIE JEST AUTOKOREKTĄ!

Notatnik pkt. 18

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Cele szkolenia

- Nauczyciele rozumieją i akceptują filozofię oceniania kształtującego

Notatnik pkt. 19

Zapamiętam...

Zrozumiałam/em...

Dowiedziałam/em się ...

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Dziękuję za uwagę

Ewa Borgosz
ewa.borgosz@gmail.com

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku
www.cen.gda.pl; e-mail: cen@cen.gda.pl

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO